

Ogólne wskazówki do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (dziecko z ADHD, dziecko ze spektrum Autyzmu, dziecko z dysleksją rozwojową, dziecko szczególnie uzdolnione)

Dziecko z nadpobudliwością psychoruchową/ deficytem uwagi

1. Dziecko powinno siedzieć z dala od okna i innych rozpraszających bodźców.
2. Gdy dziecko nie doczytuje poleceń do końca, pomocne może być zaznaczenie kolorem najważniejszych jego elementów lub przeczytanie mu polecenia.
3. Warto kontrolować ruchliwość dziecka i gdy zauważamy, że wzrasta jego niepokój ruchowy, zaproponować mu jakąś aktywność, np. przyniesienie jakiejś rzeczy; ponadto warto wprowadzić częstsze przerwy (wystarczy, że będą one 5 minutowe); np. pracujemy w trybie 40min – przerwa 10min – 30min – przerwa 5min – 30min – 5minut.
4. Warto pozwolić dziecku na manipulowanie jakimś ustalonym przedmiotem w ręce – dzięki temu dziecko może się skoncentrować i lepiej przyswoić wiedzę lub wykonać zadanie. Zabranie mu tego spowoduje wzrost napięcia i nasilony niepokój ruchowy, a w konsekwencji wystąpienie zachowań trudnych.
5. Kieruj uwagę dziecka najpierw na siebie; polecenia powinny być krótkie, zawierać jeden czasownik, następnie prosimy o powtórzenie tego, co dziecko ma wykonać. Często trzeba torować uwagę dziecka, czyli naprowadzać na rzeczy najważniejsze poprzez np. wskazanie palcem.
6. Dziecko może nie być w stanie samo powrócić do wykonywanego zadania; wymaga wtedy dodatkowej pomocy – dodatkowego polecenia.
7. Dziecko z ADHD jest w stanie zapamiętać tylko jedną czynność do wykonania, co sprawia, że często nie jest w stanie dokończyć zadania. W miarę możliwości warto rozkładać zadania na mniejsze etapy i egzekwować naraz tylko wykonanie jednego z nich.
8. **Zawsze pamiętamy, że chwalimy dziecko za podjęty wysiłek i próby, nawet jeśli nie uzyskało ostatecznie celu!**

Dziecko ze spektrum autyzmu

1. Zadbaj o stałość i przewidywalność.
 - zróbcie razem plan dnia, który będzie uwzględniał czas na naukę (co po kolei, który przedmiot, ustalony czas),
 - stwórzcie strefy w pokoju dziecka, wyznaczcie miejsce do nauki,
 - uprzedzaj o zmianach i nowościach przekazywanych przez nauczycieli, być może to, co dziś zadaje nauczyciel, wyjaśnisz dziecku i zaplanujesz z nim pracę nad tym dopiero od następnego dnia,
 - określaj czas trwania pracy np. poprzez określenie ilości zadań.
2. Jeśli uczysz się wraz z dzieckiem, poszukaj graficznego, rysunkowego wsparcia przekazu np. zdjęcia, obrazki, lub etykiety z napisami.

3. Jak mówić? Zdalna forma edukacji, dla wielu dzieci z autyzmem lub Zespołem Aspergera może okazać się łatwiejsza, gdyż polecenia są kierowane nie do całej klasy, a indywidualnie, jednak:
 - nie zalewaj potokiem słów, po kolei...
 - daj czas na reakcję, po zadaniu pytania, polecenia,
 - unikaj sarkazmu i aluzji, przenośni i metafor (zamiast „Może czas się do zadania”, powiedz: „Idziemy uczyć się z matematyki”),
 - zadawaj pytania „zamknięte” z podanymi możliwościami do wyboru (zamiast: „Co chcesz teraz robić?” to: „Chcesz teraz czytać, czy zrobić zadanie z matematyki?”).
4. Zadbaj o komfort sensoryczny- znasz swoje dziecko najlepiej, doskonale wiesz, czy lepiej skupi się siedząc przy oknie, czy przeciwnie. Odpowiednie miejsce do nauki, czyli takie w którym czynniki zewnętrzne, takie jak dźwięki czy obrazy, najmniej będą rozpraszać jego uwagę, najłatwiej będzie mu skupić uwagę na zadaniu, wydzielcie miejsca, w którym dziecko mogłoby się zrelaksować i wyciszyć, jeśli zaistnieje taka potrzeba.
5. Wspieraj samodzielność, nagradzaj za własny wkład, kontroluj, czy coś ciekawszego niż zadanie nie odciągnęło uwagi dziecka, ustal sygnał do początku i zakończenia danego zadania, pozwól na spontaniczność w trakcie przerw.
6. **Zawsze pamiętamy, że chwalimy dziecko za podjęty wysiłek i próby, nawet jeśli nie uzyskało ostatecznie celu!**

Dziecko ze specyficznymi trudnościami w nauce (dysleksja, dysgrafia, dyskalkulia, dysortografia)

Ogólne wskazówki:

1. Kontroluj stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez dziecko poleceń;
2. Manewruj wymaganiami wobec dziecka do jego możliwości w tych zadaniach, które sprawiają mu trudność (np. mniejsze porcje materiału).
3. Staraj się, by wprowadzane przez ciebie pomysły i ćwiczenia bardziej przypominały zabawę niż naukę.
4. Dawaj więcej czasu na wykonywanie zadań, a jednocześnie okazji do ćwiczenia zaburzonych funkcji (np. Powtórki, specjalne ćwiczenia – zabawy).
5. Eksperymentuj z różnymi rodzajami ćwiczeń, może jedna znana Tobie metoda nie jest jedyną możliwą.
6. Stymuluj wielozmysłowo – w czasie nauki i zabawy wykorzystuj jak najwięcej kanałów zmysłowych.
7. Wyjaśniaj krótko, zwięźle i jasno.
8. Podkreślaj mocne strony dziecka i na nich przede wszystkim opieraj się w pomocy przy nauce, koncentruj się na sukcesach, a nie na trudnościach.
9. Nakłaniaj do "głośnego myślenia" podczas rozwiązywania zadań.

10. Zawsze pamiętamy, że chwalimy dziecko za podjęty wysiłek i próby, nawet jeśli nie uzyskało ostatecznie celu!

Dziecko zdolne

1. Nie wymagaj robienia więcej, jedynie doceniaj wkład dziecka.
2. Nagradzaj inicjatywę, dociekliwość oraz zadawanie pytań.
3. Zachęcaj dziecko do odkrywania i wymyślania, proponuj zróżnicowane formy aktywności w różnych obszarach, pozwól na fantazję przy realizacji planu uczenia się w domu.
4. Aranżuj sytuacje, w których dziecko będzie mogło odkryć problem, podjąć próbę określenia go, zaproponować rozmaite sposoby rozwiązania.
5. Poszerzaj i wzbogacaj tematykę, uwzględniaj w planie pomysły dziecka i koncepcje wykonania zadania.
6. Umożliwiaj podejmowanie decyzji o tym, co i jak chce zrobić, co mu będzie potrzebne.
7. **Zawsze pamiętamy, że chwalimy dziecko za podjęty wysiłek i próby, nawet jeśli nie uzyskało ostatecznie celu!**